

॥५॥ म ल सार प्रारंभः ॥॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

पद्मपरिव्राजकानाम्

श्री गुरुभ्यो नमः

॥२॥ सा ॥

॥१॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ मंजुलारुणविस्तीर्णं करपुष्करराजितं ॥ शिवोद्भवं तं भास्वं तं कमला
मोददं नमो ॥ १ ॥ यः प्रश्नशास्त्रनिष्ठा तोरमलशास्त्रप्रवर्तकः ॥ ज्योतिर्मता उस्तारेण
तमाचार्येन तोस्य हं ॥ २ ॥ यः सिंहनदपूर्वासीमेहरेत्युपनामवान् ॥ गुलावरायः पुण्या
त्मा यशस्वी तत्तनुभुवः ॥ ३ ॥ गुरोर्गेविंदरायस्य शास्त्रवंशशिरोमणे ॥ प्रसादात्क्रिय
ते रम्यं सारः श्रीपतिनामया ॥ ४ ॥ रमलशास्त्रस्य पाशकप्रधानत्वात्प्रथमं पाशकं
निर्माणविधिरुच्यते ॥ चतुःशतं किं तं तूच्चैरधस्तात्स्वध्यां किं तं ॥ पञ्चाद्येकं किं तं
तादृक्पुरस्ताच्छिद्रितं तिरः ॥ ५ ॥ किंचिद्दीर्घं स्निग्धतमं कोणाष्टकयुतं तथा ॥ गुरुधा
त्वादिरचितं शकलं त्वेतदुच्यते ॥ ६ ॥ एकाष्टस्य शलाकायां प्रोतं त्वेतच्चतुष्टयं ॥ नवेत्या
शकमेकं तु द्वितीयस्याप्ययं विधिः ॥ ७ ॥ इति पाशकनिर्माणविधिः ॥ प्रसन्नः फल

॥ राम ॥

॥ १ ॥

॥ सा. ॥
॥ २५ ॥

भागद्वयविभाविनी। चतुर्णाम्पूर्वखंडानामाद्येस्थानचतुष्टये॥१॥ द्वितीयेचतुर्तीयेचतुरीयेचयथा
स्थिताः॥ अन्यरेखास्तथैवोर्ध्वरेखायाः परतोऽन्यसेत्॥२॥ चत्वारिंशकलान्येवमाद्याष्टशकला
वलिः॥ द्वयोः शकलयोराद्याद्वित्रितुर्थ्यस्थलानिच॥३॥ विलोक्यतिर्यग्रेखातुरेखयोः अन्य
योर्लिखेत्॥ एवं अन्यरेखयोरेवं द्वयोरेकस्य संभवः॥४॥ द्वयोर्द्वयोः शकलयोर्मध्याधोऽधः
क्रमान्यसेत्॥ चत्वार्युत्पाद्यखंडानि सा द्वितीयावलिर्मता॥५॥ चतुर्थोर्ध्वः समुत्पाद्यसां
त्तृतीयावलिर्द्वयोः॥ खंडमेकं पंचदशं रेखायाः परतोऽन्यसेत्॥६॥ खंडात्पंचदशादाद्या
दुत्पाद्यैकं तु पूर्वतः॥ अन्यसेत्सा चतुरीथा स्यात्पंक्तिः प्रस्तारवर्तनी॥७॥ एवं षोडशखंडोऽयं
प्रस्तारः समुदाहृतः॥ रम्योक्तः शकलानां स्यादंकवद्वामतः क्रमात्॥८॥ इति प्रस्तारकृ
तिः॥ प्रस्तारादिगृहाणी चतुष्टयं तून्महार्ताख्यं॥ तस्मात्परं गृहाणं चतुष्टयं स्यादना
ताख्यं॥९॥ भुतवध्विदातसंज्ञं तृतीयं मपि तच्चतुष्टयं भवति॥ तेषां चतुष्टयं स्यात्तुरीयम

॥ रामः ॥
॥ २६ ॥

॥२. सा.॥

॥४॥

दिह शुभमस्तुं दाखिलं पूर्वरेखाद्ययुतखयुगंचे ॥ तत्त्वेतपीतातिमौल्यं ॥ उपवनपठनार्ह
स्थानवासं सुगैर्धुतगुरुजयुक्तं शारमिष्टं च पूर्णं ॥ ४५ ॥ वदतरीकमिदं खचतुष्टयं ॥ सि
तहरित्समगंधपणेनयुक्तं ॥ निवसितं कृषिवर्त्मसुतिक्तं कंभुनकलिवमुद ॥ विधु कर्कसु क ॥ ४६ ॥
इत्याप्यानि ॥ रेखाश्रन्येद्यं ॥ स्त्रीशुभमिह कवजुं दाखिलं श्वेतकृष्णं सौम्यं सङ्गं च मौल्यं
युतमतिकठिनं पार्थिवं वर्तुलं च ॥ मिष्टाभलं पूर्णमेतद्रिपुरपिचदषापुष्टिनिर्माणहेतुर्भूः
श्लिष्यं सैवभूलं जनुषिचयमदिकं स्वर्णं रौप्यापणस्यं ॥ ४७ ॥ इनकीसत्रिरेखाधः श्र ॥ न्यं शपा
मममंगलं ॥ निमौल्यं खंडितं विस्त्रं नि कृष्णभलं च कथते ॥ ४८ ॥ कारगृहमृतस्थाने देवस्थाने
थवास्थितं ॥ मकरेसरुमं देन स्थितं शेषोस्पर्धवत् ॥ ४९ ॥ रेखाद्ययं यदिह श्रन्यमुगांतदा
ले ॥ साचोकला मुनकलिवपुमान् युक्ता ॥ पूर्णस्थलं सतिमिरं लपवित्रमस्याः शपाभाहरि
द्वरयुतानिजपूर्ववज्र ॥ ५० ॥ कन्याबुधस्य समगंध शुभाशुभै च लकीर्व विचित्रमपणं चतुर

॥ राम ० ॥

॥ ४ ॥

गतं यदि प्रन्ययुग्मं ३ लकीवं शुभाशुभविचित्रयुतं च प्रली ॥ ६ ॥ उर्ध्वगोलमिथुनस्थितसौम्य
 युक्तचित्रापणास्थमिहसावितमिजित्सार्व ॥ ७ ॥ रेखाप्रन्यं रेखयोर्युग्ममेतदुक्तं
 दुमेनामनाखंडितं च ३ ॥ हिंसागारे शत्रवेद्यालये स्पस्थानं मेघेनो मयुक्तं न नद्रं
 ४१ ॥ रेखाप्रन्यं त्रितयः मतवेदाखिलं पाटलस्त्री ॥ किंचित्तौ ल्यं भृगुजवृषभाभ्यां
 युतं मंगलं च ॥ ज्ञेयं वासः स्थलमिहवनं भूरुहाश्रापिविशैः संक्रं धाज्यः कथितमप
 रपूर्ववज्रास्पशेषः ॥ ४२ ॥ इति वाद्यवशकलानि ॥ मात्रायुग्मं खमात्रे ३ ॥ कठिनमृदु
 शुभं खंडितमध्यमौ ल्यं योषिद्विस्तीर्णदीर्घसितहरितयुवंतं सावितं क्षारमाण्यं ॥ दो
 त्राशमप्रवाहस्थलमपि विधुना कर्कयुग्मं पुण्ड्रगंधी हेतुः पुष्टेर्विचेः कं पदरिरपि जनु
 मूलमेतद्वयाजं ॥ ४३ ॥ नकीनामकं प्रन्यरेखेखयुग्मं ३ ॥ सितं नीलमेकाशुभं मौल्य
 हीनं ॥ असत्क्षारमं नोवनग्रामवासं स्थितं वृश्चिकेनो मयुक्तं न किं लीवं ॥ ४४ ॥ त

॥२॥ सा० ॥

॥१॥ ५॥ ॥

गोकुलयास्तव्यगोष्ठीशालोपनामलक्ष्मीनृसिंहभट्टात्मजश्रीपतिविरचितेरमलशारेशकलस्वस्त
पशुपानामकथनं नाम प्रथमप्रकरणं ॥१॥ ॥ अथ शकलानां बला बल साम प्रकार उच्यते ॥ आ
मेयं वायवी वायं पार्थिवं च भुदुः क्रमात् ॥ प्रस्तारे स्पुर्ग हात्पेत द्योगात्वं ड वला बलं ॥ १ ॥ आ
मेयादीमेखंडानि स्वस्वालयगतानि चेत ॥ प्रस्तारे स्पुस्तदा पूर्ण बलमेतेषु दृश्यते ॥ मित्रा
लयगतानि स्पुस्तदापि बलवंत च ॥ शत्रु गेहगतानि तु मेतेषां विद्यते बलं ॥ २ ॥ उदासीन
गृहस्थानां बलस्य समतामता ॥ अग्निबाधुनीरभूमी मित्रेशात्रूजलानलौ ॥ ३ ॥ तथाभूम्य
निलावन्यं थोदासीनः परस्परं ॥ अथ शकलानां स्वक्षेत्रबलज्ञानाय विज्दहदिसप्तप
क्षय उच्यते ॥ विज्दहसकुन मिताज हरफावदहास्सहाव जराः ॥ शकला बलस्य स्तेताः
शकला बलायोपयुज्यंते ॥ ४ ॥ दोषो घटपुनरेकानि ॥ लघ्याकवजु दारिद्र्यं ॥ तिथि
नेत्रैकरुद्रश्च दशैकादशघटतथा ॥ ५ ॥ कवजुस्वरारिजे ॥ घटत्रिवसु मित्राश्च पंचच ॥ ६ ॥

॥१॥ १॥

॥१॥ ५॥

॥२॥सा॥

॥१॥८॥

५

ग

व

॥२॥०॥

॥८॥

था॥भ्रमः कृष्णः स्थिते चापि स्वभावस्य पितुस्तथा॥४॥मातुर्जनपदस्यापि प्रह्मोवाच सुह
कृहात्॥मुदः श्रेहस्पुत्राणां तथा मादकवस्तुनः॥कौतुकाद्यिवस्तूनां शिष्यस्य सुह
स्तथा॥५॥क्षेमपत्रागमोदत्तदूतानां वासस्तथा॥कथाकर्ता विहाराणां प्रश्नोवाचः सु
तालयात्॥६॥उद्भूतदोषवस्तूनां तथा चैकगर्भयोः॥चौरापहतवस्तूनां क्रूरायाचनरो
यो॥७॥मृगश्यागदिकानीचपशूनामव्यदेहिनां॥कार्मणस्यापि यः प्रश्नः सवाचो रि
पुगेहत॥८॥यर्मपत्पुपपत्प्योऽस्वीकारस्य रिपोरपि॥स्थानांतरस्थितार्थस्य पर
देशस्य चात्मनः॥९॥क्रयस्य च विक्रयस्यापि ह्यत्र प्रासंगिकश्च यः॥चौरस्यापि यः प्र
श्नः सवाचः सप्तमाहृहात्॥१०॥पितुः पितामहादीनां वित्तभूष्यादिकंच यत्॥यस्तदि
षयकश्चापि चिंतायाश्च भयस्य च॥११॥॥३॥कोष्ठप्रवृत्तेश्च क्रूरणानस्य दुःस्थितेः॥
उद्यमालस्योर्म्युर्दुर्नयस्यागमस्तथा॥१२॥केशस्यापि च यः प्रश्नः सोपि वाचो

उत्कीर्णचित्रवस्तुनेचिन्हेर्वाकणसंज्ञितैः॥३४॥नकीर्ततीयेपरहः स्याद्यदानवमेष्टहे
 त्रिकोणं छिद्रं तं वस्तु वदेन्मुष्टिगतं तदा॥३५॥उल्काचेत्तृतीये स्यात्प्रथमे वस्तुवाससा
 सूत्रेण वा वल्कले नैवेष्टितं निश्चितं वदेत्॥३६॥वायवं शकलं चेत्स्यान्नवमे वस्तु लो
 मवत्॥बन्धुदग्धं तथा ज्ञेयं मुकुलीचिञ्चतुर्दशो॥३७॥इति श्रीगोकुलवास्तव्यगोष्ठी
 शालोपनाम लक्ष्मीनृसिंहमहात्मजश्रीपतिविरचिते रत्नसारे मुष्पादिशुभवस्तु
 प्रश्नप्रकरणं द्वितीयं॥२॥॥अथानीष्टप्रश्नाः॥तमोर्जीवस्पथः प्रश्नः कार्यारंभ
 स्पवापियत्॥आयुः प्रयत्नयोश्चापि जन्मस्थानस्पवापियत्॥१॥सुखस्पवापि दुःख
 स्पवाच्यप्रथममा लयात्॥जीविकायाः सहायस्पवाच्यमनुजं स्पच॥धनस्पवागम
 स्यापि प्रश्नो वाच्यो धन लयात्॥२॥आत्माणां बांधवानां च भागिन्याः शयनस्पच॥प्रश्नो
 ष्ण दूरयात्रायाः सवाच्यः सहजा लयात्॥३॥प्रासादनां गृहाणं च विजयस्यायुषस्त

वि

॥१०॥ सा ॥

॥१६॥

6

५

द्वं कार्यसंदेकोहेरकं ॥२॥ शुभं चेत्सिद्धिदं ज्ञेयमशुभं चेद्विनाशकं ॥ अशुभं शुभं दृष्टं चेदशुभं
भालोकि तं शुभं ॥३॥ तदर्थं फलदं ज्ञेयं तन्मूलं वाचिचारितः ॥ सर्वाण्येव हि खंडानि पश्यं
स्योन्यसप्तमं ॥४॥ न विशेषः फलैकश्चित्साविते दाखिले तथा ॥ चतुर्थं यथाष्टममास
संख्याः प्रस्तारगेहानशुभाः स्वभावात् ॥ तत्खंडकैश्चेत्सहिताः शुभास्तत्त्वान्यालयप्रश्न
विधावपि स्युः ॥५॥ आद्योपचदशो गेहे यदि स्याच्छकलं शुभं ॥ अपि गेहांतरप्रश्नशकलं
नाशुभावहो ॥६॥ प्रश्नगृह्यं शुभं खंडमशुभेनिलयेयदि ॥ पुनरुक्तं तदनेव प्रश्नवेच्छुभं
कारकं ॥७॥ तच्चैच्छुभे पुनर्यानि शुभमेवैव भवेत् ॥ अशुभं प्रश्नगृह्यं चेत्पुनरुक्तं शुभं
मेव हे ॥८॥ तदाशुभमेव स्यान्नचेद्यात्पुनः ॥९॥ अथ जमीरप्रश्नो मानसिकः
प्रथमात्त्रयोदशादपि शकलादेकं सशुभं ॥ स्वार्थं प्रश्नं वदति प्रस्तारे चेन्नचेत्पर
स्यार्थः ॥१०॥ अथ प्रश्नचालनप्रकारः ॥ रक्तं पीचदशखंडे वन्यादिषु चतुर्थेऽपि स्थाने

मे

॥१०॥

॥१६॥

कृमालयात्॥सामीष्टदेवसेवायांश्रमस्वस्वधर्मयोः॥१३॥दूरदेशेषुयात्रायांस्तथा
 वेदानविद्ययोः॥अभिचारस्पयःप्रश्नःसवाच्येनवमाहुहात्॥१४॥परार्थचस्वकीयेच
 स्वसत्ताप्रतिपानेन॥वलातत्रोद्यमस्यापि विजयस्यचभूपतेः॥१५॥आकाशमेघवृ
 क्षीनांसमुद्रसरितांतथा॥जलीशयानांमन्येषांगुरुणांमौषधस्यच॥१६॥रसायन
 स्यागमोक्तमंत्रयंत्रादिकस्यच॥स्वज्ञातिर्जालपासादेवेद्यानांचापियस्तथा॥१७॥
 स्वस्वामिनश्चयःप्रश्नोवाच्यासौकादशालयात्॥१८॥जवाहोहूमहिषवृषाद्युन्नतदे
 हिनां॥१९॥पशूनांबंधनस्यापिशत्रोःकाराष्टहस्यच॥२०॥अथैस्यार्थियःप्रश्नःसवा ४
 च्योद्वादशालयात्॥२१॥एतेस्वार्थपरार्थवाज्ञातव्यास्ततश्चलयात्॥तथापिविशेष
 माह॥यात्राहोनिर्गमप्रक्षेसम्पक्त्वात्पुनरवारिजं॥भुमहाखिलखंडंतुमित्राद्या
 गमनेभुमं॥२२॥स्थिरप्रश्नेसावित्तंचेत्कार्यसिद्धिस्तदाभवेत्॥प्रश्नगेहेमुक्कलि

॥र.सा॥

॥१०॥

7

न

गेभ्यः आदाय अन्यरेखाः क्रमतः शकलत्रयं लिखेद्विद्वान् ॥१०॥ वस्वर्कालयशकला
 निलभागाभ्यामनोऽशकलस्य ॥ जलभागात्षोडशग्रहशकलस्य तथैव वक्रिभागा
 ॥११॥ आदाय अन्यरेखास्तुरीयशकलं लिखेत्त्रयादये ॥ द्वित्यं चतुर्थं द्वाभ्या
 मुत्पादयेदेवं ॥१२॥ अनेन विधिना कृत्वा प्रस्तारं सप्तखंडकं ॥ सप्तमं खंडमेतस्य प्रस्तारेय
 ऋहस्थितं ॥१३॥ प्रस्तारं तत्रैव विज्ञाय वदेत्संभावितं बुधः ॥ अकप्रल्ले द्वितीयोऽयं प्रका
 रः समुदाहृतः ॥१४॥ इति द्वितीयो प्रकारः ॥ प्रस्तारे सर्वशकलान्यानि गणयेत्ततः
 षोडशे न हते भागेशेषः प्रक्षालयेत्ततः ॥१५॥ त्रयोदशे वा अन्ये वा शेषे आद्या ल
 या वदेत् ॥ चतुर्दशे पंचदशे षोडशे वापि शेषिते ॥ द्वितीयाञ्च तृतीयाञ्च तुरीयान् नील
 या ददेत् ॥१६॥ अयं तृतीयप्रकारः प्रस्ताराद्ये जमातं चेद्बुधः प्रस्तार उच्यते ॥ तदा पु
 नः पाशयुगं क्षिप्वा प्रस्तारं ततो वदेत् ॥१७॥ चतुर्थे पंचदशे गेहे प्रस्तारो द्वाटनं तदा

॥राम॥

॥१०॥

धनियमाद्यत्र प्रथमं शून्यमीक्षते ॥ १ ॥ द्वितीयं वापि तज्जानममूलयोरपि खंडयोः ॥ स्थ
 लेन तत्रैव तद्वद्वा शून्यं शून्येन योजयेत् ॥ २ ॥ तच्चोर्ध्वं पीकौ तन्मूलं खंडयोर्यत्र खंडं लमे
 त ॥ तत्रैव स्थिरतामेति शून्यालामेतदयत्त ॥ ३ ॥ स्वस्थान शून्यलामेतु प्रथमे वाष्टमेपि
 वा ॥ स्थिरतामेति तच्छून्यमेतच्छून्यस्य चालनं ॥ ४ ॥ गुलीधारणे नैव मनसाननुक
 र्मणा ॥ गृहात्संच दशाच्छून्यं प्रथमं चालयेद्बुध ॥ ५ ॥ तद्यत्र स्थिरतामेति खंडं तच्च
 न्यतो लिखेत् ॥ ६ ॥ एवं द्वितीयं शून्यं च स्थिरतामेति यत्र तत् ॥ तसाम्ये विलिखेदेवं द
 योरुत्पादयेत्ततः ॥ ७ ॥ तत्प्रस्तारगृहेयत्र प्रक्ष्मस्तत्रैव संस्थितः ॥ ८ ॥ तच्चैद्रम्लेन लभ्ये
 तददे तन्मूलखंडयोः ॥ ९ ॥ यद्वलिष्टं ततः प्रक्ष्मैवल साम्ये द्वयोर्वदेत् ॥ १० ॥ एकः प्रका
 रः ॥ तिथिविश्वर्नदचंद्र प्रमितालय शकलभूमिभागेभ्यः ॥ आद्यादित्रितुरीयस्थित
 शकलवक्रिभागेभ्यः ॥ ११ ॥ पंचमक्रतुसप्तमाः वसुगृहस्थित शकलसलिलभा

॥२०॥ सा॥

॥११॥

8

स्वगृहस्य स्रज्जखंडं पाशकयोगतः॥ यावद्गृह एषति क्रम्य प्रस्तारे पुरतो ब्रजेत॥ २७॥ गृहं व
 ध्यं कर्मध्ये तु तत्संख्यां कं नियोजयेत्॥ पश्चाद्वा वसति क्रामेतावदं कां वियोजयेत्॥ २८॥
 एवं यः सिद्धांकः स्यात्स्रज्जकालावधिस्तु सः॥ पुनरुक्तं यदा प्रस्रज्जखंडं मन्यगृहे भवेत्
 २९॥ यस्मिन् गृहे वलिष्ठं स्यात्ततः प्रस्रज्जवृद्धिं वदेत्॥ यदियात मुष्महांते षोडशशक
 लंतदादिना वधिर्वीच्यः॥ तच्चेद्विमातगं स्याद्विन सप्तकसंख्यायावधिर्ज्ञेयाः॥ ३०॥ मुत
 वास्त्रिदाते गंचेन्मासानामवधिस्तदा जवादाते गतंतच्चेवर्षानामवधिर्नवेत्॥ ३१॥ तच्चे
 न्पुनरुक्तं स्यात्तदा संभावितं वदेत्॥ ३२॥ अवध्यं केदिना दीनां नियमः प्रायिको म
 तः॥ पलादिकमपि ज्ञेयं यत्र संभावितं तु यतः॥ ३३॥ आसन्न प्रसवादौ तु विपला निपला
 नि च॥ घटिकाः प्रहराश्चापि वदेद्बुधा विचारयन्॥ ३४॥ हृष्टिप्रसृते तु वर्षा सुघटिका
 श्रमुहूर्तकाः॥ प्रहरादिवसाश्चापि वाच्यः संभावना बलात्॥ ३५॥ अथ प्रस्रज्ज

॥२०॥ सा॥

॥११॥

वक्ष्यमाणप्रकारेण कुर्यात् ^मप्रस्यलब्धये ॥ १८ ॥ उद्घाटनप्रकारमाह ॥ अध्यात्रयो
 दशाब्दापिचतुर्थीच्चतुर्दिशात् ॥ सप्रमातिथिसंख्याच्चदशमाख्योऽशात्तथा ॥ १९ ॥
 क्रमादुस्यखंडानिचत्वार्योदोलिखेत्ततः ॥ प्रस्तारं पूर्ववत्कृत्वातद्धर्षं खं तु चाल
 येत् ॥ २० ॥ उनप्रन्ययुतं खंडं तिथिगेहेनवेनहि ॥ कुत्रचित्प्रशकलेभ्रांतिः स्याच्चैव
 यातिनान्यथा ॥ २१ ॥ पुनस्तत्रजमातंचेतदान्येविधिरुच्यते ॥ अस्मादुमावयाजेन
 कीसारख्यानांचतुष्टयं ॥ २२ ॥ क्रमादुद्घाटितस्याद्यैः शकलैस्तस्य योजयेत् ॥ तदुक्तं
 वानिखंडानिचत्वार्योदोलिखेत्पुनः ॥ २३ ॥ प्रस्तारं पूर्ववत्कुर्यात्प्रन्यलामेस्तदाम
 वेत् ॥ इत्यादिकालज्ञानेपिमानसप्रह्मचिंतने ॥ २४ ॥ प्रन्योपयोगोज्ञातव्योविनाते
 नभवेन्नतत् ॥ अथतत्प्रश्नावधिज्ञानमाह ॥ स्वसंख्यागुणितं प्रह्मं ~~तदुक्तं~~ ~~नभवेन्न~~
 गेहेस्वांकेनयोजितं ॥ यावत्स्यात्तावतोर्द्धेणगृह्यः प्रश्नावधिर्नवेत् ॥ २५ ॥ विजदह

वधेर्भूतादिकाल ज्ञानार्थतदुपयोगित्वेन उम्माहं ताख्यपंक्तीराह ॥ वर्त्ती स्थानेषु खंडानां ये
 षां श्रुत्यामिसंति हि ॥ तान्यब्दहक्रमेणाष्टौ दृश्य ककुत्सो लिखेत तः ॥ ३५ ॥ ये षां वाग्वादिभ
 गेषु दृश्यं ते खानि तान्यपि तद्व्यस्तां लिखेत् संकितं तत्काराणि तन्क्रमात् ॥ ३६ ॥ एव
 मष्टाष्ट खंडानां चतस्रः पंक्तयोपराः ॥ उम्माहता कथा ज्ञेया तासां माद्यं चतुष्टयं ॥ ३७ ॥
 लस्यां दुम्मा वयथेन की सानां च दृश्य कदृथक ॥ उम्माहता सलीये वं नाम्ना न्येनापि

॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥
॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥
॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥
॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥
॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥

कीर्तितं एतेषां मुपयोगस्तु प्रस्तारोद्यातने पुनः
 ४१ ॥ कालचतुष्टयज्ञानमाह प्रश्नावधेस्तुका
 लस्य योंकः सिद्धो भवेत्पुनः तस्य भागत्रयं कु
 खा तेषु सिद्धि विचारयेत् ॥ ४२ ॥ वक्ष्यमाणप्रका
 रेण सा सिर्वादा विचक्षणः वर्त्तमानभविष्य

उम्माहता
 ख्यपंक्ती

॥र.सां॥

॥१२॥

कस्मिकाभागास्त्रयः क्रमात् ॥४३॥ प्रस्ता सर्वगतं कालं कौतुकाच्चिंतयेदपि ॥ प्रम्लपंच
दशेखंडे द्वितीयं खंडमेव ॥४४॥ वायोर्भागज्जलस्याथदधिवाश्वाथभागतः ॥
चालयेत्तदुपाययत्रतच्च स्थिरं भवेत् ॥४५॥ प्रस्तेचेतद्विषाक्षि स्याच्चतुः कालं विचा
रयेत् ॥ अथवा साक्षिखंडस्य पुरतः शकलं तु यत् ॥४६॥ प्रस्तारे स्यात्ततः कालज्ञानमेत
न्मतां वरं ॥ उम्माहा कस्मिके काले तस्माद्वाच्यं शुभाशुभं ॥४७॥ स्वपंक्तौ यत्स्थितं पश्चा
त्तस्माद्गते शुभाशुभे ॥ यद्ग्रतः स्थितं तस्माद्वर्तमानव्यवस्थितिः ॥४८॥ नीचैपंक्ती
स्थिता त्वं डाद्रविष्यकालसंस्थितिः ॥ खंडाच्चतुर्थपंक्ति स्यादाद्यस्या कस्मि
कं वदेत् ॥४९॥ तुरीयस्य भविष्यंतु शकला सर्वपंक्तिगात् ॥ पंक्त्या देर्भतकोलस्तु
शकला दष्टमा वदेत् ॥५०॥ वर्तमान लक्ष्मस्य प्रथमाच्छकला वदेत् ॥ यस्मिन्का
ले शुभखंडं तत्रासिद्धिर्न वेद्म्वं ॥५१॥ यस्याक्षिशकलस्याग्रमथवा शकलं

॥रामः॥

॥१२॥

वेत् ॥ एवमेव ततः कालान् चतुरोपविचारयेत् ॥ ५३ ॥ तत्रैव लघ्यात दग्नेय खंडे धेते द्विलोकयेत् ॥ उ
 म्म हाताग्निखंडानां पंक्तिस्तत्रोपयुज्यते ॥ ५४ ॥ इति श्री गोकुलवास्तवगोष्ठीशालोचनामलक्ष्मीनृ
 सिंहमहात्मजश्रीपतिविरचिते रत्नसारे श्रीमच्छास्त्रनिरूपणं नाम तृतीयं प्रकरणं ॥ ३ ॥ ॥ १ ॥ सर्वं
 ये विषयानोक्तान्मया प्रकरणत्रये ॥ चतुर्थे तान्प्रकरणे वक्ष्ये प्रश्नोपयोगिनः ॥ ॥ ॥ आत्मनः षष्ठ
 कस्यापि ह्योरन्यस्य कस्यचित् ॥ सर्वाभीष्टोदयप्रश्ने प्रस्तारप्रथमाहुहन् ॥ ॥ ॥ द्वादशालयप
 र्यंतं सर्वान्भावान्विचारयेत् ॥ शुभस्याप्यशुभस्यापि शकलस्य तु योगतः ॥ ॥ ॥ ततश्च दृष्ट्वा च भावा
 नां पुष्टिं हनि च निर्दिशेत् ॥ आतुस्तृतीयं भवनं सप्तमं तत्सुतालयां ॥ ॥ ॥ अतो हि आत्तजप्रश्नो
 वाच्यो गेहार्त्तुसप्तमात् ॥ नवमात्त आत्तपत्नीनां पितृव्यस्य तु षष्ठयः ॥ ॥ ॥ पत्नी गेहार्त्तुतृती
 र्थं यत्त शालकस्य वदेत् ॥ अपत्नीनां विवाहस्य प्रश्नमेकादशाददेत् ॥ ॥ ॥ एवं संबंधि
 नां प्रश्नगेहान् बुधा तु युक्तिभिः ॥ विचारयेत्स्वपरयोराद्यो यं पक्ष उच्यते ॥ ॥ ॥ यदर्थं क्रिय

र.सा.॥

॥१॥

तेप्रप्रस्तस्याद्यंगृहमेवहि॥ ततआरभ्यतत्प्रज्ञानतद्गेहविचारयेत्॥ ८॥ अयंदितीयपक्ष
स्तुशास्त्रविद्विरिहोच्यते॥ धनभावप्रश्नेविशेषमाह॥ दयोः संबन्धिनोर्मध्येकस्यास्तिव
दुलं चने॥ एतद्विचारणार्थं तु मुख्यस्य प्रथमंगृहं॥ तत्संबन्धिगृहं चान्यत् दयोर्यद्भवे
प्रमनि॥ १०॥ शुभं स्यात्सावी तं खंडं दखिलं वापि तद्भवेत्॥ तस्यास्तिवदुलं वित्तं दयोश्चेद
मयोसमी॥ ११॥ अशुभं स्याद्विजं यत्र तत्र नो विद्यते यनं॥ शुभे तु खारिजे विद्यानाल्यं न बद्दुलं
वसु॥ १२॥ शुभाशुभे मुक्तलिवे प्येवमस्यं समं वसु॥ अक्षमदस्याथुक्तिमिश्रलब्धवर्णे विचा
रयेत्॥ १३॥ तृतीयभवने विशेषः॥ स्वोक्तान्योक्ताश्रयावाचस्ताः ससावितथा किमु॥ इमं वा
द्विअयप्रश्नमपि गेहं तृतीयत॥ १४॥ तृतीये सप्तमे चैव दखिलं शुभं खंडकं॥ तदा सत्यासावि
तं चेत्स्थिरता स्याद्वदेत्सुधी॥ व्यत्यये व्यत्ययं हेयं मिश्रिते मिश्रमेव च॥ एवं प्रसारकवीक्ष्य
सत्यासत्यं वदेत्तदा॥ पंचमभवनस्थे सीतानप्रश्ने विशेषमाह॥ आद्यसप्तमयोर्योगात्

॥राम॥

॥१॥

खंडं योज्जायते तु यत् ॥ सावितं दाखिलं वापितं चोर्ध्वं निश्चितं ॥ १५ ॥ षष्ठं प्रथमं योर्ध्वं
 गात्रं पृथक् तद्वै विचारयेत् ॥ खारिजे मुक्कलित्वे वाजाते नो गर्भसंभवः ॥ १६ ॥ सति गर्भे न
 वेत्सुत्रः कन्यावेति विचारयेत् ॥ विचारणप्रकारमाह ॥ आद्यं नर्त गृहं प्रोक्तं सप्तमं तु स्त्रि
 या गृहं ॥ १७ ॥ तयोर्ध्वं गार्ध्वं दुत्पन्नं पश्यं शकलं हितं ॥ पंचमालयखंडेन तद्योगाज्जा
 यते तु यत् ॥ तत्पुत्रशकलं नाम पुमान् च ज्ञायते सुतः ॥ १८ ॥ यो बिद्धे ज्ञायते कन्या
 स्त्रीवै कन्यै व जायते ॥ १९ ॥ पंचमालयखंडं च पुत्रीयं शकलं तथा ॥ अपत्यशकलं चा
 पित्रयमेतद्यदा भवेत् ॥ २० ॥ स्त्रीर्वपार्थिवगेहेषु पुनरुक्तं च जायते ॥ तदा खंडो न
 वेत्सुत्र इति शास्त्रविनिश्चयः ॥ २१ ॥ आद्यालये रात्रिखंडं तदा रात्रौ भवेत्सुतः ॥
 शकलं दिवसस्याथ तथा पश्यं दिने भवेत् ॥ २२ ॥ नवमे निलये यत्स्यात्खंडं ल
 नं ततो वदेत् ॥ पंचमेषु मखंडं चेच्चिरजीवी भवेत्सुतः ॥ २३ ॥ अथ पस्याख्येन खंडं

र.सा.॥

॥१३॥

तेप्रप्रस्तस्याद्यंगृहमेवहि॥ ततआरभ्यतत्प्रज्ञानतदेहादिचारयेत्॥ ८॥ अथद्वितीयपक्ष
स्तुशास्त्रविद्धिरिहोच्यते॥ धनभावप्रष्टुमेविशेषमाह॥ दयोः संबन्धिनोर्मध्येकस्यास्तिव
दुर्लभनं॥ ९॥ एतद्विचारणायानुमुख्यस्यप्रथमंगृहं॥ तत्संबन्धिगृहंवाप्यतद्वयोर्यद्भनवे
प्रमनि॥ १०॥ शुभंस्यात्सावीतंखंडंदाखिलंवापितद्भवेत्॥ तस्यास्तिबहुलंविनंदयोश्चेद
भयोसमी॥ ११॥ अशुभत्वादिरजयत्रतन्नोविद्यतेयनं॥ शुभेतुत्वारिजेविद्यान्नाल्यंनबहुलं
वसु॥ १२॥ शुभाशुभेमुक्तलिवूप्येवमल्पंसमंवसु॥ इहमदृष्ट्यायुक्तिमिश्रलब्धवर्णविचा
रयेत्॥ १३॥ तृतीयभवनेविशेषः॥ स्वोक्तान्योक्ताश्रयावाचस्ताः ससावितथाकिमु॥ इमंवा
द्विश्रयप्रक्षमपिगेहातृतीयत॥ १४॥ तृतीयेसप्तमेचैवदाखिलंशुभंखंडकं॥ तदासत्यासावि
तंवेत्स्थिरतास्याददेत्सुधी॥ अत्ययेव्ययंहेयमिश्रितेमिश्रमेवच॥ एवंप्रस्तारकीवीक्ष्य
सत्यासत्यंवेदेत्तदा॥ पंचमभवनस्येसीतानप्रष्टुमेविशेषमाह॥ आद्यसप्तमयोर्योगात्

॥राम॥

॥१३॥

खंडं योज्जायते नु यत् ॥ सावितं दाखिलं वापित द्वे कर्भोऽस्ति निश्चितं ॥ १५ ॥ षष्ठं प्रथमं योर्ग
 गात् पृथक् तद्वै विचारयेत् ॥ खारिजे मुक्कलिञ्चे वाजाते नो गर्भसंभवः ॥ १६ ॥ सति गर्भे न
 वेत्सुत्रः कन्या वेति विचारयेत् ॥ विचारणप्रकारमाह ॥ आद्यं नर्त गृहं प्रोक्तं सप्तमं तु स्त्रि
 या गृहं ॥ १७ ॥ तयोर्गो गद्यदुत्पन्नं पश्यं शकलं हितम् ॥ पंचमालयखंडे न तद्योगाज्जा
 यते नु यत् ॥ तत्पुत्रशकलं नाम पुमान् च ज्ञायते सुतः ॥ १८ ॥ यो बिद्धे ज्ञायते कन्या
 स्त्री वै कन्यै व जायते ॥ १९ ॥ पंचमालयखंडे च पुत्रीयं शकलं तथा ॥ अपत्यशकलं वा
 पित्रयमेतद्यदा भवेत् ॥ २० ॥ स्त्रीर्वर्षार्धवगे हेतुषु नरुक्तं च जायते ॥ तदा खंडो न
 वेत्सुत्र इति शास्त्रविनिश्चयः ॥ २१ ॥ आद्यालये रात्रिखंडं तदा रात्रौ भवेत्सुतः ॥
 शकलं दिवसस्याथ तथा पश्यं दिने भवेत् ॥ २२ ॥ नवमे निलये यत्स्यात्खंडं ल
 नं ततो वदेत् ॥ पंचमेषु मखंडं चेच्चिरजीवी भवेत्सुतः ॥ २३ ॥ अपत्याख्ये न खं

॥१८॥ सा०

॥१४॥

डेनपंचमालयखंडतः॥ योगाज्ज्ञे ज्ञायते चोक्ता ब्रह्मयाजमथवाततः॥२३॥ दयं संता
नविषये सुतयां शुभकृन्मतं॥ पंचमालयखंडं स्यात्प्रावत्सुनिलयेषु तत्॥२४॥
प्रस्तारे पुनरुक्तं सुस्तावैतस्तनयाभ्रवं॥ अथवापंचमस्यैतद्वेहेयत्गृहे
स्थितं॥२५॥ तद्गृहात्पंचमं यावत्प्रस्तारनिलयेषु च संख्या स्याद्यावती पुत्रास्तावं
तः स्युर्नैर्गृह्यः॥२६॥ तज्जोराद्ये चतुर्थे वा सप्तमे दशमे पि वा॥ पुनरुक्तं सुतः स्यात्त
द्गृहे चैकादशे पिसः॥२७॥ प्रावत्स्वाग्नेयगृहेषु पुनरुक्तं तु तद्गृहेत्॥ पुत्रास्तावं त एव
स्युर्वायवेष्वपि ते तथा॥२८॥ अथेष्वपि च कन्याः स्युर्गर्भपातस्तु पार्थिवे॥ पार्थिवे
पि च कन्यैव शुभं चेद्वलबुद्धितत्॥२९॥ अथ विशेषः चौरप्रश्नमाह॥ चौरपहृतवस्तु
नां साक्षिदुश्मानकीतथा॥ ते प्रस्तारे न चैस्यातां तद्गृहं स्वगृहे स्थितं॥३०॥ अथै
जे नाहृतं ज्ञेयं मन्यथा पहतं हितत्॥ धनिनः प्रथमं गृहं तस्करस्य तु सप्तमं॥३१॥

स्या

॥१८॥

॥१४॥

12
 तेन हतस्य वितस्य गृहं षष्ठी प्रकीर्तितं ॥ धनिनो धनगोहस्थं यद्विचेच्छुभदाखिलं ॥ ३३ ॥
 सावितं वापि एवं दं स्यात्तदनश्येन्नतद्धनं ॥ धनालये स्थं चौरस्य शाकलं धनिनो गृ
 हे ॥ ३४ ॥ धनस्य पुनरुक्तं चेत्प्राप्तमेव गतं धनं ॥ धनालये द्वयोश्चेत्स्यात्स्वारिजं
 शाकलं पुनः ॥ ३५ ॥ तदो न यो गृहे न्यो हि धनमन्यत्र गच्छति ॥ मुनकलिर्धनं गृ
 हे धनिनश्चेत्तदा वसु ॥ ३६ ॥ अर्द्धमायति तद्यत्नादपुनै किंचिदानुयात ॥ एवं
 धनालये दृष्ट्वा ययोः खंडैः शुभाशुभैः ॥ ३७ ॥ बलावले विचार्य पिता मा
 ता नो वदेत्सुधीः ॥ चौररूपकथनप्रकारो माह ॥ अब्रूहे चौरशाकलं यद्गृहं
 तद्गृहस्थितं ॥ ३८ ॥ प्रस्तारेशाकलं यत्स्यात्तच्चौररूपं ततो वदेत् ॥ यो विद्यापुरु
 षो वापि बालो वृद्धो यवायुवा ॥ ३९ ॥ गोरः श्यामः समो वाथा ॥ उदासीनीः धुवा
 निजः ॥ ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यः शूद्रो वैजि विचारयेत् ॥ ४० ॥ शाकलेस्तद्गृहं

र. सा.
॥१५

प्रापि भ्योतिःशास्त्रानुसारतः॥ भौमस्पर्शकलंयत्र प्रस्तारे द्वादशस्वपि॥ १५० ॥ स्थि
तं वेश्मनितत्रैव चौरस्य द्वादशस्वपि॥ श्रीगेषु ब्रणचिन्हं वा शस्त्रचिन्हं भवेद्भुजं॥ १५१ ॥
कस्यांदिशि गतश्चौरः कुत्र वा तद्धृतं धनं॥ दूरदेशे समीपे वा स्थानस्थितमथापि वा
॥ १५२ ॥ एतद्विचारणायां तु ह्योर्यत्रा गृहं स्थितं॥ नवमं च तृतीयं च खंडं दृष्ट्वा वदेत्
नतः॥ १५३ ॥ नवमे खारिजं चेत्स्थानं दूरं गतं वदेत्॥ समीपदेशं॥ तस्या तृतीये
दि खारिजं॥ १५४ ॥ यात्रा गृहास्थिता खंडात्॥ जानीयाच्च ह्योर्दिशां॥ अथ रोगप्र
श्ने विशेषः॥ जोगिताः सप्तमं गेहं प्रशंसते रोगस्य कथ्यते॥ १५५ ॥ चेद्यस्य दशमं गेहं मे
षजं स्थापितं स्मृतं॥ प्रस्ताराद्ये सप्तमे च यदि स्थाप्यं न दाखिलं॥ १५६ ॥ सावितं
वापितं प्रोगि शरीरे स्थापनामयं॥ ~~अथ भुजं च तृतीयं च खंडं दृष्ट्वा वदेत्~~॥ भुजं भुजं मुक्कलि
खे खारिजे च विलं वदेत्॥ १५७ ॥ अथ भुजं च तृतीयं च खंडं दृष्ट्वा वदेत्॥ अथ चेत्

॥राम॥
॥१५॥

खा

१३
शुभखारिज्जं शकलं च यदा भवेत् ॥४८॥ तदा रोगविमुक्तिः स्याच्छीघ्रमेव न संश
यः ॥ अशुभं खारिजं चेत्स्यात्तत्केशाद्रोगस्य निर्गमः ॥४९॥ सावितं दाखिलं वापि
शुभं चेत् शुभदायकं ॥ औषधानां च वैद्यानां स्वे गेहस्थैः शुभाशुभैः ॥५०॥ शक
लं ज्ञायते रोगमुक्तिश्चाशुभाशुभं ॥ अशुभाप्युक्तं लारोगिप्रश्ने स्यात्शुभदाय
कं ॥ प्रथमं शकलं वापि षष्ठे वा यदि वेश्मनि ॥५१॥ अष्टमे पुनरुक्तं स्यान्नरत्पुस्त
स्तद्रोगिलो भवेत् ॥ न सत्तुलदाखिलं चेत्स्याद्रोगिप्रश्ने शुभमेव गृहे ॥५२॥ तदा म्रिये
त ॥ रोगार्तं खारिजं शदिनां तरे ॥ अष्टमे द्वादशे वापि चतुर्थं शकलं यदा ॥५३॥
पुनरुक्तं तदा दुःखमुपग्रहकृतं भवेत् ॥ जतमाचोकलाख्या च यदि षष्ठे गृहे
भवेत् ॥५४॥ तदा तूदरपीडे वरोगिले निश्चितं वदेत् ॥ आग्नेयं वायवं वाप्यं वा
र्विवं वापि यद्वदेत् ॥५५॥ षष्ठे खंडं क्रमाद्द्वयः पित्तवातकफोद्भवः ॥ अजी

र. सः॥

॥१६॥

जीर्णज्जितोवापि रोगोवाच्यस्तदाबुधैः॥६६॥ अथाकृमगृहेप्रविशोषः॥ ऋणमुक्तंः
कदाहंस्यामिति प्रहमे विचारयेत्॥ ककुलदाखिलंत्वाद्येअतवेदाखिलं तथा॥६७॥
द्वितीयेस्यादृष्टमे॥ तु पुनरुक्तं गृहे भवेत्॥ तदा ऋणविमुक्तिस्तु त्वरितं स्यान्न संशयः
॥६८॥ द्वितीयेवाकृमेवापि शकलं पुनरवारिजं॥ तदा ऋणविमुक्तिः स्यात् किंचित्कालाद
नंतरं॥६९॥ आद्येहृन्मा द्वितीये विशेषः॥ अर्थनं प्रथमं गेहं तथा प्रत्येधिना गृहं
सप्तमं न्यायकर्तुंस्तु दशमं गृहमीष्यते॥६९॥ यद्यप्येवमेषु मंखंडं द्वयोस्तस्य जयोम
वेत्॥ पञ्चमः स्यादपुनरुक्तं स्यादर्थवा वलं वनरं॥६९॥ तस्यैव विजयो लाभश्चेसि
तवस्तु न॥ प्रथमं सप्तमं खंडं दशमं स्थेन योजयेत्॥६९॥ यद्योगाज्जायते खंडं पु
नंतस्याज्यो भ्रवं॥ द्वयोर्विजयतो देव्या नृपतेष्वधना लभ्यं॥६९॥ सहोदं गृहं वापि
या

॥राम॥

॥१६॥

त तच्छ कल योग तः॥ आयव्यथादिकं त्वं वदे दुध्यनुसारतः॥ ६७॥ मयादि किं भु
 तमिति प्रश्ने त्वेवं विचिंतयेत्॥ दशमं शकलं चेत्स्यादनेन हेषु नुसदादि तं॥
 मिष्टान्नमशिमं ज्ञेयं गन्धं दुग्धादिवायवे॥ आप्येतत्पुनरुक्तं चेत्कंदमूलफला
 दिकं॥ ६८॥ पाचि विपुनरुक्त्या नु रूक्षदूर्णादिकं वदेत्॥ ६९॥ मादशमस्याचे
 द्विचित्रमासितं वदेत्॥ ७०॥ अथवा दशमादेव खंडात्सर्वं विचार्येत्॥ दशमेव
 द्विप्रन्यं चेन्मिष्टान्नमाशितं वदेत्॥ ७१॥ वायुप्रन्येतु दुग्धादिजलप्रन्ये फला
 दिकं॥ ७२॥ द्विप्रन्येतु चूर्णादि मिश्रोऽतस्मिन् मिश्रितं वदेत्॥ ७३॥ प्रश्नालयेषु चान्ये
 शुविशेषास्तु किं मिर्बुधः॥ ततश्च कल योगाच्च बुध्या न्यानपिचिंतयेत्॥ ७४॥
 संवत्सरं यं शुभं कृदथा वायं त्वरिक्कृतं॥ एतद्विचारे प्रसारं कृत्वा भावा
 न्विचारयेत्॥ ७५॥ तन्वादिषु द्वादशसु यत्र स्याच्छु कलं पुनः॥ पुनस्तस्यै

र. सा॥

॥११॥

वभावस्य ज्योतिःशास्त्रानुसारतः॥५५॥ सुभासु न स्पृखं इत्ययोगाद्युत्पावदेत्सुधीः
द्वादशोद्योपिगेहेभ्योमासानपिविचारयेत्॥५६॥ प्रसारं चापि मासानां कृत्वाप्ये
वंष्टथेकष्टधक॥५७॥ द्वयोर्द्वयोस्तु दिनयोरेकैकादायात्फलं॥५८॥ चदेष्टुच्यनुसा
रेलस्तस्मद्व्याविचारयन्मयासंवत्सरस्येयं प्रोक्ता सामान्यतः॥५९॥ कृतिः॥५९॥
ग्रंथां तदात्मकारेण्यो विस्तरस्तथाप्यतां पुनः॥ आयुषोप्यवधिज्ञानं प्रकारोपिवि
चार्यतां॥६०॥ दीर्घानां विज्दहब्दह्यंतयोः शकैलस्थितिक्रमेहेतुमाह॥ एकद्वि
चतुरष्टानां संज्ञास्तब्देहेक्रमात्तु दिसप्तचतुरष्टानां संज्ञाविज्दहेस्तथा॥६१॥ वि
ज्दह्वाख्यातुयापंक्तिस्तथाचवदह्वाख्याको॥ एतयोः शकैलस्थानक्रममेतैर्वि
चारयेत्॥६२॥ अत्रामेयेवायवेवंदमाध्यपाचिचैतुहं॥ पुत्पामवदह्वाख्या
यां शकैलषुष्टधकष्टु॥६३॥ वर्तमाने तानि योन्यानि क्रमदिवंचतुर्षपि॥

य

॥राम॥
॥१११॥

यत्स्थाने यस्य खंडस्य शून्यं वै दृश्यते ततः ॥ ८३ ॥ वार्ता कं लभते खंडं नरे खायां
 लभते ततं एवं हि यावत्संख्यां कं शक्यं लभते च तत् ॥ ८४ ॥ तत्संख्या प्रति तं
 गेह माब्द हेतस्य बुध्यतां ॥ यस्यां कला मो नै व स्यात् खंडं षोडशो गृहे ॥ ८५ ॥ स्थि
 रता मे ति ना न्यत्र जमा तं षोडशे यथा ॥ षोडशां कां धिकां कस्य लाने तु शक्यं
 पुनः ॥ ८५ ॥ आद्या देव स्व संख्या का वधिं प्राप्नोति यत्र तु ॥ तत्रा लये स्थिरं तत्
 स्यात्तरी कं पंचमे यथा ॥ ८७ ॥ लब्धे कविं शालां कां निविज्ज हे स्थिरता मगात्
 अन्धा स्वपि तुषी क्रीडु न चार्यं निधमे मतः ॥ ८८ ॥ यथा मृति मया प्रोक्तो गुरु क्षिप्तो
 उसारतः रमल सार श्री पति ना श्री गोकुल वासिना ॥ ८९ ॥ इति श्री गोकुल वा
 सा व्यलक्ष्मी नृसिंह महात्मज श्री पति कृते रमल सारे प्रश्न विरोध कथनं नाम
 चतुर्थ प्रकरणं समाप्तोऽर्थः ॥ श्री रस्तु ॥ ॥ सर्वं तं १३४० चैत्र शुक्ल ६ भू रामाय ०

र-सा-

॥१६॥

१६

॥र मल सार समाप्तः॥

राम०

॥१६॥